

ACTIVITATEA REPUBLICII MOLDOVA PRIVIND CONTRACARAREA TERORISMULUI: METODE PREVENTIVE ȘI COLABORARE INTERNAȚIONALĂ

Vladislav ȘARAN,
masterand,
Academia de Administrare Publică
de pe lângă Președintele Republicii Moldova

SUMMARY

In recent years, Republic of Moldova has made significant progress in the implementation of activities directed against terrorism. Preventing and combating terrorism is conducted within a national legal concept, Law on Combating Terrorism of 12 October 2001, as well as at European level, Moldova ratified the European Convention for the Suppression of Terrorism, adopted in Strasbourg on 27 January 1997.

National security is provided to counteract the terrorism by authorities directly engaged in the fight against terrorism. There is less important international collaboration with euronepe structures.

Republic of Moldova contribute to international cooperation in combating terrorism while respecting international law on the prevention and repression of terrorism and in particular tends to solve the Transnistrian conflict, the source of instability and possible rise of terrorism

131

Evoluția terorismului din ultimii ani confirmă faptul că acesta nu mai poate fi considerat un fenomen izolat, ci unul comun tuturor zonelor conflictuale ale lumii. Practic, nu există zonă de conflict sau de tensiune în care să nu se recurgă la acțiuni specifice teroriste (plasarea de bombe sau încărcături explozive, asasinat, răpiri, luări de ostatici, atacul unor obiective și distrugerea lor, detunări etc.) pentru atingerea unor scopuri politice.

Pentru a combate efectiv terorismul, este necesar să se studieze natura, geneza, structura și mecanismele sale de

funcționare. Sarcina în cauză pare a fi deosebit de grea în lumina ultimelor evaluări ale fenomenului terorist. În calitate de exemplu voi aduce cuvintele ex-Secretarului General al Aianței Nord-Atlantice, Jaap de Hoop Scheffer: „Această formă a terorismului nu generează cerințe politice concrete, nu acceptă argumente, nu respectă hotare naționale, sisteme politice, ideologii sau religii - ea ne amenință pe noi toți”.

În opinia experților internaționali, doar în ultimul timp în lume au avut loc mai mult de 6 mii de acte teroriste, în rezultatul cărora

au decedat sau au avut de suferit mai mult de 25 mii de persoane. Conform calculelor, la moment, în lume activează mai mult de 500 de grupări teroriste extremiste. Grupările teroriste contemporane atentează deja nu doar la stabilitatea unor state aparte, dar și a unor regiuni întregi¹.

Din fericire, Republica Moldova nu s-a confruntat la direct cu fenomenul terorist. Totodată, în raport cu evoluțiile actuale ale formelor de manifestare a fenomenului terorist internațional, care cunoaște escaladări de o intensitate fără precedent, strategia Moldovei urmărește completarea și revizuirea direcțiilor tactice, necesare protejării eficiente a teritoriului național față de noile manifestări ale fenomenului terorist, prin promovarea unei concepții integrate la nivel național, pe de o parte, și pe linia cooperării externe, pe de altă parte.

În Republica Moldova activitatea de prevenire și combatere a terorismului se realizează atât în cadrul unui concept legislativ general referitor la realizarea siguranței naționale, cât și în modalitățile specifice proprii doar acestui fenomen².

La 18 iunie 1999, Republica Moldova a ratificat Convenția Europeană pentru reprimarea terorismului, adoptată la Strasbourg la 27 ianuarie 1997. Escaladarea fenomenului terorist internațional a impus adaptarea legislației Republicii Moldova la situația existentă pe plan mondial și la realitățile naționale și s-a concretizat în adoptarea de creații legislative adaptate specificului terorismului. Astfel, a fost elaborată Legea cu privire la combaterea terorismului din 12 octombrie 2001.

Sistemul instituțional de contracarare a terorismului în Republica Moldova este definit în articolul 6 al Legii nr.539-XV din

12 octombrie 2001 cu privire la combaterea terorismului și include:

a) Guvernul, care este principala autoritate responsabilă de organizarea activității de combatere a terorismului și de asigurarea acesteia cu forțele, mijloacele și resursele necesare;

b) Consiliul Suprem de Securitate al Republicii Moldova care coordonează activitatea autorităților antrenate în combaterea terorismului;

c) autoritățile care desfășoară nemijlocit activitatea de combatere a terorismului, în limitele împuternicirilor lor:

- Procuratura Generală desfășoară activitatea de combatere a terorismului prin conducerea și exercitarea urmăririi penale;

- Serviciul de Informații și Securitate al Republicii Moldova combate terorismul prin acțiunile de prevenire, depistare și curmare a infracțiunilor cu caracter terorist, inclusiv a celor care urmăresc scopuri politice, precum și a activității teroriste internaționale³;

- Ministerul Afacerilor Interne combate terorismul prin prevenirea, depistarea și curmarea infracțiunilor cu caracter terorist care urmăresc scopuri materiale;

- Ministerul Apărării asigură protecția armamentului, munițiilor, substanțelor explozive, obiectivelor militare și a spațiului aerian al țării în caz de desfășurare a operațiilor antiteroriste;

- Serviciul de Grăniceri combate terorismul prin curmarea tentativelor teroriștilor de a trece frontiera de stat a Republicii Moldova;

- Departamentul Situații Excepționale desfășoară acțiuni de protecție civilă, organizează lucrări de salvare, desfășoară alte măsuri urgente de lichidare a urmărilor actelor teroriste;

- Serviciul de Protecție și Pază de Stat

asigură securitatea persoanelor fizice și a obiectivelor aflate în pază, acumulează, analizează și utilizează informații referitoare la activitatea teroristă în scopul prevenirii, depistării și curmării tentativelor teroriste:

- Serviciul Vamal combate terorismul prin acțiunile de prevenire, depistare și curmare a tentativelor de trecere peste frontiera de stat a Republicii Moldova a armelor, a substanțelor explozive, toxice, radioactive și a altor obiecte care pot fi folosite pentru săvârșirea infracțiunilor cu caracter terorist.

Conform Strategiei Europene a Republicii Moldova, obiective majore ale autorităților care desfășoară activitatea de combatere a terorismului sînt: identificarea, monitorizarea și evaluarea încontinuu a riscurilor și tendințelor, precum și a pericolelor teroriste pentru securitatea națională a Republicii Moldova, protejarea teritoriului național, a cetățenilor și persoanelor străine ce vizitează țara noastră, precum și a obiectivelor de importanță vitală împotriva activităților teroriste, prevenirea implicării cetățenilor Republicii Moldova și a rezidenților străini în activitățile legate de terorism internațional, nepermiterea creării și funcționării pe teritoriul republicii a bazelor de pregătire și reabilitare a teroriștilor, participarea la eforturile internaționale de prevenire și contracarare a terorismului⁴.

În domeniul combaterii terorismului internațional, pentru Republica Moldova este prioritară asigurarea unei cooperări strânse cu organele similare din alte state și, în mod special, organizarea colaborării și schimbului de informații cu Europol, Interpol, alte instituții de profil vizând prevenirea și neutralizarea acțiunilor desfășurate de organizațiile teroriste internaționale care ar putea pătrunde pe

teritoriul Republicii Moldova.

În Republica Moldova există un organ statal specializat în dirijarea, coordonarea și realizarea măsurilor de combatere a terorismului. Este vorba despre Centrul Antiterorist al Serviciului de Informații și Securitate al Republicii Moldova.

Conform Hotărârii Guvernului nr.1295 din 13.11.2006 privind Centrul Antiterorist al Serviciului de Informații și Securitate al Republicii Moldova, Centrul Antiterorist este organul abilitat cu coordonarea tehnică a măsurilor de prevenire și combatere a terorismului, desfășurate de către autoritățile publice competente⁵.

Printre cele mai importante sarcini ale Centrului se evidențiază:

- a) aprecierea factorilor de risc și amenințărilor teroriste la securitatea națională a Republicii Moldova, acumularea și analiza informațiilor despre starea, dinamica și tendințele extinderii fenomenului terorismului și a altor manifestări de extremism;

- b) aprecierea nivelului de protecție contra atacurilor teroriste a misiunilor diplomatice ale statelor străine în Republica Moldova și a misiunilor diplomatice ale Republicii Moldova în statele străine, conlucrarea în acest scop cu autoritățile publice competente și înaintarea propunerilor respective pentru ridicarea acestui nivel;

- c) generalizarea practicilor naționale și internaționale de prevenire și combatere a terorismului, înaintarea propunerilor de utilizare a acestora în activitatea autorităților publice competente.

Totuși Centrul Antiterorist nu este unicul organ sau autoritate în Republica Moldova care este responsabil de prevenirea și contracararea terorismului. De fapt, Președintele Republicii Moldova coordonează întreaga activitate de

combatere a terorismului, iar Guvernul este principala autoritate responsabilă de organizarea activității de combatere a terorismului și de asigurarea acesteia cu forțele, mijloacele și resursele necesare.⁶

În ceea ce privește colaborarea cu structurile europene, Republica Moldova este parte la Proiectul Comun al Comisiei Europene și al Consiliului Europei împotriva corupției, spălării banilor și finanțării terorismului în Republica Moldova (MOLICO)⁷.

În materie de cooperare internațională, colaboratorii Centrului Antiterorist au participat, la finele lunii februarie 2008, la seminarul cu tematica "Ofițerii Parteneri în mediul Euroatlantic", organizat de către Cartierul General al Comandamentului Forțelor Unite din Napoli, Italia. Lucrările seminarului au fost găzduite de Ministerul Apărării al Bosniei și Herțegovinei. La eveniment au participat ofițeri ai Forțelor Armate din Bosnia și Herțegovina, reprezentanți ai Qatarului, Tunisiei, Muntenegrului, Croației, Albaniei, Azerbaidjanului, Austriei, Spaniei și Italiei.

La Chișinău, în perioada 17-19 septembrie 2008, s-a reunit conferința proiectului pentru susținerea Unităților de Informații Financiare (UIF) din Moldova. În calitate de membru cu drepturi depline al Egmont Group, Republica Moldova a facilitat schimbul internațional de informație cu privire la cazurile de spălare a banilor și de finanțare a terorismului. La conferință au participat reprezentanți UIF din Cipru, Estonia, Israel, Letonia, Republica Moldova, Polonia, România, Rusia și Ucraina.

Proiectul MOLICO a furnizat Centrului pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției al Republicii Moldova (CCCEC) și Procuraturii Anticorupție echipament IT (servere, echipament pentru

rețea, computere, printere și altele) în sumă de două milioane și jumătate de lei.

Ministerul Afacerilor Interne este una dintre cele mai implicate structuri în combaterea terorismului prin care se înțelege activitatea de prevenire, depistare, cumare a activității teroriste și de atenuare a urmărilor acestora⁸. MAI are mai multe structuri organizatorice în prevenirea și depistarea actelor teroriste, precum sunt: Direcția Misiuni Speciale, Brigada de Poliție cu Destinație Specială "Fulger", Detașamentul de Luptă Specială care este o subdiviziune specială "Fulger".

Considerăm că statul moldovenesc trebuie să se consolideze în a îndeplini anumite priorități pe termen scurt și pe termen mediu pentru a menține nivelul ridicat de securitate în ceea ce privește amenințările teroriste⁹.

Priorități pe termen scurt:

- ratificarea tratatelor internaționale în domeniul combaterii terorismului la care Republica Moldova nu a aderat până în prezent, printre care: Convenția internațională pentru reprimarea actelor ilicite împotriva securității navigației maritime din 1988, Protocolul pentru reprimarea actelor ilicite împotriva securității platformelor fixe situate în platoul continental din 1988, Convenția internațională cu privire la lupta contra recrutării, utilizării, finanțării și instruirii mercenarilor din 1989 și altele;

- perfecționarea cadrului legal în domeniul combaterii terorismului și suprimării finanțării terorismului, prin adoptarea legii privind suprimarea finanțării terorismului;

- atribuirea în competența Serviciului de Informații și Securitate sau a Ministerului Afacerilor Interne a funcțiilor de coordonare a activității de prevenire și combatere a terorismului, desfășurată de autoritățile publice ale Republicii Moldova,

precum și desemnarea Serviciului în calitate de organ competent al Republicii Moldova pentru relații oficiale cu Europol și alte organe specializate în combaterea terorismului din statele Uniunii Europene;

- elaborarea unui complex de măsuri privind participarea activă a mijloacelor de informare în masă la neadmiterea propagandei terorismului în societate, asigurarea acțiunilor de contracarare a pregătirii și difuzării materialelor ce propagă cultul violenței în mijloacele de informare în masă, pe piața producției video și în rețeaua informațională Internet¹⁰.

Priorități pe termen mediu:

- crearea unei baze centrale de date și a unui sistem informațional centralizat pentru acumularea informației cu privire la organizațiile și persoanele cu atribuții la activități teroriste, finanțarea și asigurarea materială a actelor teroriste;

- elaborarea și realizarea unui plan de acțiuni privind instruirea profesională a colaboratorilor subdiviziunilor specializate în combaterea terorismului ale organelor competente, inclusiv organizarea procesului de instruire și perfecționare a colaboratorilor subdiviziunilor specializate de combatere a terorismului în cadrul Institutului Național de Informații și Securitate, organizarea

seminarelor și conferințelor cu tematica combaterii terorismului cu participarea specialiștilor din statele Uniunii Europene;

- desfășurarea exercițiilor antiteror operativ-tactice și de comandă, departamentale și interdepartamentale, cu participarea observatorilor din Europol și organele specializate în combaterea terorismului din statele Uniunii Europene;

- elaborarea și implementarea unui complex de măsuri privind modernizarea și sporirea eficienței pazei obiectivelor de importanță vitală și a celor ce prezintă pericol tehnogen și ecologic sporit în vederea protejării lor contra atacurilor teroriste.

În concluzie, remarcăm că atâta timp, cât pe teritoriul Moldovei nu s-a înregistrat nici un atac terorist și nu există un pericol major în acest sens, responsabilitatea **autorităților care desfășoară activități de combatere a terorismului se extinde la lupta anticorupție, oprirea finanțării grupărilor mafioate și acțiunilor criminale ce amenință securitatea națională.**

Este imperios necesar ca activitatea tuturor structurilor naționale responsabile de prevenirea terorismului să mențină un grad cât mai înalt de colaborare cu instituțiile și organizațiile internaționale responsabile de combaterea terorismului internațional.

135

BIBLIOGRAFIE

1. Balan, O. Terorismul – crimă internațională, Chișinău 1998. - Pag.33.
2. Tănase M., Acordurile bilaterale ale Republicii Moldova cu alte state privind combaterea terorismului. //Revista națională de drept, nr.1, 2005. - Pag.49.
3. Prevenirea și combaterea crimelor transnaționale: probleme teoretice și practice/ /Materialele Conferinței științifico-practice internaționale, Chișinău, 6-7 octombrie 2005.- Pag.325.

4. Prevenirea și combaterea fenomenului terorismului: actualități și perspective. Materialele Conferinței științifico-practice internaționale, 18 mai 2006, Chișinău, 2006. - Pag. 62.

5. Legea Republicii Moldova nr. 539-XV din 12 octombrie 2001 cu privire la combaterea terorismului; <http://lex.justice.md/index.php?action=view&view=doc&lang=1&id=312844>, 06.04.09.

6. Strategia europeană a Republicii Moldova; http://www.ipp.md/files/Publicatii/SE_3_4.doc//, 17.04.09.

7. „Strategia europeană a Republicii Moldova”; http://www.ipp.md/files/Publicatii/SE_3_4.doc//, 25.04.09.

8. Hotărârea Guvernului RM privind Centrul Antiterorist al Serviciului de Informații și Securitate; <http://lex.justice.md/index.php?action=view&view=doc&lang=1&id=318410>, 19.04.09.

9. Autorități naționale abilitate cu prevenirea și combaterea terorismului; <http://www.antiteror.sis.md/md/coord/>, 23.04.09.

10. Colaborarea internațională, <http://www.antiteror.sis.md/md/colaborare/>, 24.04.09. Comunicat de presă privind proiectul MOLICO.

11. http://www.delmda.ec.europa.eu/whatsnew/pdf/Molico_PR_RO.pdf//, 25.04.09.

NOTE

¹ Prevenirea și combaterea crimelor transnaționale: probleme teoretice și practice / Materialele Conferinței științifico-practice internaționale, Chișinău, 6-7 octombrie 2005. - Pag. 325.

² Prevenirea și combaterea fenomenului terorismului: actualități și perspective. Materialele Conferinței științifico-practice internaționale 18 mai 2006, Chișinău, 2006. - Pag. 62.

³ Balan, O. Terorismul – crimă internațională, Chișinău 1998. - Pag. 33.

⁴ Legea Republicii Moldova nr. 539-XV din 12 octombrie 2001 cu privire la combaterea terorismului;

<http://lex.justice.md/index.php?action=view&view=doc&lang=1&id=312844>, 06.04.09

⁵ „Strategia europeană a Republicii Moldova”; http://www.ipp.md/files/Publicatii/SE_3_4.doc//, 17.04.09.

⁶ // „Hotărârea Guvernului RM privind Centrul Antiterorist al Serviciului de Informații și Securitate”;

<http://lex.justice.md/index.php?action=view&view=doc&lang=1&id=318410>, 19.04.09.

⁷ „Autorități naționale abilitate cu prevenirea și combaterea terorismului”; <http://www.antiteror.sis.md/md/coord/>, 23.04.09.

⁸ „Comunicat de presă privind proiectul MOLICO” http://www.delmda.ec.europa.eu/whatsnew/pdf/Molico_PR_RO.pdf, 25.04.09.

⁹ Prevenirea și combaterea fenomenului terorismului: actualități și perspective. Materialele Conferinței științifico-practice internaționale, 18 mai 2006, Chișinău, 2006. - Pag.348.

¹⁰ „Strategia europeană a Republicii Moldova”; <http://www.undp.md/border/Download/SE-3-4.doc>, 26.04.09.

¹¹ „Strategia europeană a Republicii Moldova”; http://www.ipp.md/files/Publicatii/SE_3_4.doc, 25.04.09.

Prezentat: 04 noiembrie 2010.

Recenzent: Victor JUC, doctor în filozofie, conferențiar universitar.

E-mail: saranvlad@yahoo.com